

שור שנגח ד' וה' פרק רביעי בבא קמא מא.

עין משפט
נר מצוה

מב א מ"י מ"י מהלכות
טק ממונן הלכה ט י
סמג עין סה:
מב ב מ"י שם הלכה יג
סמג עין סה:
מב ג מ"י שם הלכה א
והלכה ב סמג עין סה:
מב ד מ"י שם פ"א
הלכה א סמג עין סה:
מב ה ו ד ט י ב מ"י
שם פ"א הלכה ג סמג
עין סה ועי' במ"מ:
מב ו מ"י שם פ"א הלכה
ט ופ"ד מ"י מ"י מהלכות
אסורות הלכה כב סמג
לאין קלה ועין סה:
מב ז מ"י שם פ"א מהל'
מהלכות אסורות
הלכה טו סמג לאין קלט:
מב ח מ"י שם פ"א מהלכות
ע"י הלכה ד:

מוסף רש"י

איני יודע שנבילה היא.
הואיל וסקול, ונבלה כבר
למדנו מלל תאכלו כל נבלה
שחטורה בנבלה (קדושין
יג). שאם שחטו לאחור
שנגמרו דינו אסור
באכילה. ומהני אשמעינן
קרא. סקול יסקל השור
ואם נשחט לא יאכל (שם)
והכי אמר קרא סקול יסקל
השור ואם לא סקל אפ"כ
לא יאכל את בשרו (פסחים
כב). נקי מנכסיו. חסר
(נדה לא). להיכא
דסקליה מסקל דאסור
בהנאה הוא. ולאסיה
בהנאה אהא, דלא יאכל
משמע איסור הנאה דרבי
אבהו, דנבילה לא נפקא
לן בה איסור הנאה,
שנבילה פטר בה הכותב
היתר הנאה, ולהכי כמי
בדיוקא בדיקא לא יאכל ולא
פטר אחיו היתר, ובעל
הסור נקי לדשחא אחרינא
אתא לתני סופר דמיני וולדות
כדלקמן (קדושין יג). עד
שיפוט לך הכותב
בדרך שפוט לך
בנבילה. דמלאתיך
לפרש נבילה לנר אשר
בשערך תתנה ואלתה
למשכיה בהנאה, ולא נכנס
בו אלא לא תחלו, שמע
מינה לא תחלו איסור
הנאה הוא (שם ובעי' שם)
שפוט לך. שפוט לך
כחנן לא יאכל לא תחלו,
הנך לפרש בה היתר
הנאה הא כל מקום שלא
היתר הנאה, לא יאכל
הוא היתר הנאה
הוא משמע איסור הנאה
מלל תאכל (חולין קד).
לנר נתינתו ולעבוד כוכבים
במזכרה, ל"ג במילתיה
דרי' אבהו, דלא היה
סבירא ליה דכתיב ככתב
דוקא מו לא מני ילק מיניה
היתר, דלא פטר היתר
אחרי, דהא דנבלה לא
אחי ליתר הנאה אלא
למשמעין דמילתא אסור
היה מילי.
דמשמעין איסור הנאה
משמעין אכילה דנפקא
לן איסור אכילה מיניה,
דכיון דמשעי ליה נמי
לאחוריא אכילה, כלל כל
הנאות בלשון אכילה,
דלפנין מנבילה חסם דלא
יאכל איסור הנאה נמי
משמע, אלא הכא דאיסור
אכילה תקרא אחרינא נפיק
ולא הוה דא לא תחלו, לא
למה לי לאפוקי הנאה
בלשון אכילה, לכתוב לא
יהנה, אלא ודאי לאכילה

במאן דקטלה דמי. וא"ת ומה פשע השור היא הרגה עצמה
שהיה הצילתו עליה וי"ל כמו שפירש ר"ח שקפץ עליה
השור לרצעה ולאנשה זה יצרה ונתנה ואפילו למ"ד בכמות פ'
נערה (דף נא): מחילתה באונס וסופה בליון דמותה היינו
מחילת ביאה באונס אצל הכא מחילת
ביאה זו בליון ואסורה לנ"ע וה"ה
שנהרגה: **הא** אין בוונתו להזיק.
ואע"ג דכשכשה באמתה מנעיה בפי
כילד הרגל (לעיל דף יט): לפי שיש
שם שינוי קלת ודמי טפי לקרן אצל
רצעה לאו שינוי הוא ולא דמי לקרן
וכשן גמורה היא שמקום ע"י אכילה:
ברגל שדרסה. שן הוה שיין
למנקט הכא אלא אבג
דנקט רגל ספ"ר (דף טו). נקטיה
הכא: **לרבא** לא משלם בופר.
אליבא דהך דריימא קאמר דפ"י
ספ"ר (דף טו. כ): **מאחר** דמתם
קטלינן בו'. לא מני לאוקמי כוון
שששלם נגימות ראשונות נמכוון
להרוג בהנאה והרג את האדם * דה"ה
לא הוה מועד לאדם הואיל ולא נמכוון
לאדם וגם כהרג ג' פעמים על פני
בעלי לא הוה מועד כדאמרין בפרק
שני (דף נד). אין השור נעשה מועד
עד שיעידו בו בפני בעלים ופני
ב"ד: **בגון** שאמרוהו ג' בני
אדם. כולה סוגיא מוכחא דלא
מיחייב בשלש י"ש כדפרישית בפ"ר
(דף נד. ט). **איני יודע** שהיה
נבילה. או וא"ת אטריק לנן פקעה
לרצנן דרבי מאיר דלא בני שחיטה
(חולין דף עד). וי"ת דלא אקרי שור
הא לענין פטר חמור מקרי שם בפ"ק
דזכורות (דף יג). ובפרק בהמה
המקשה (חולין דף עד): ואפילו שחוט
מוכח ביומא (דף מט. ג). דמקרי פר
וכ"ש נקי פקעה וי"ל בלאו פה פריך
שפיר ולפי המסקנא ינאח דנפקא לן
מבשרו אע"ג דשחיטה ועבדיה כעין
נשר: **והא** לא יאכל דסקליה
מסקל דאסור בהנאה. ובעל השור
נקי להנאה עורו וי מינא לשחוק
מלא יאכל אס כן לא הוה מוקמינן
נקי אלא להנאה בשר דוקא:
ברבירא אבהו. לריווחא דמללא
נקט דכללו רבי אבהו
לא הוה מני למימר אלא להנאה
דלאכילה לא ריך:
כל מקום שנאמר לא יאכל. ואם
תאמר חמך בפסח הנאמרו יהיה
בכרת דכתיב כי כל אוכל חמך ונכרתה
וכ"ת הכי נמי א"כ בפרק כל שעה
(פסחים דף כג): דעני מאי איכא בין
חזקיה לרבי אבהו הוה ליה למימר
דהא איכא דנייהו וי"ל דלא יאכל או
לא תאכל ילפינן מלא תאכלו אצל
כי כל אוכל מלא תאכלו לא ילפינן:
היכא
אבהו אמר ר' אלעזר * כל מקום שנאמר לא יאכל לא תאכלו לא תאכלו
איסור אכילה ואחד איסור הנאה במשמע עד שיפוט לך הכותב בדרך
שפוט לך בנבילה ילגר * בנתינה ולעבוד כוכבים במכירה אמרי הני מילי היכא
דנפיק ליה איסור אכילה ואיסור הנאה מקרא מלא יאכל אכל הכא
דאיסור אכילה מסקל יסקל נפקא אי סלקא דעתך האי לא יאכל את
בשרו איסור הנאה הוא נכתוב רחמנא לא יהנה אי נמי לא יאכל את
דעבדיה כעין בשר דשחיטה אסור מתקיף לה מר זוטרא אימא הני מילי
היכא

נחלר הניוק. דלילו ברה"ר אין חייב ברגל לדברי הכל דכתיב [שמות כז]
בשדה אחר בפי' קמא (דף ג): **לאני משלם כופר.** אע"פ שלא נמכוון
להזיק דהא אוקי דרבעה ולא קטלה הא קטלה משלם כופר:
מתני' וזה וזה חייבין מיתה. דכתיב נמי כתיב [שמות כז] סקל יסקל: **וכן**
זכנ וכן בנת. זכנ קטן ותינוקת
קטנה חייב עליהן סקילה וכופר
בנדרלים: **גמ'** שאמרוהו לשלם בני
אדם. שכן אחריהן זה אחר זה
וזכרו מפניו ואמרו שאם לא זכרו
היה הורגן: **שסין ג' בני אדם.**
לפיכך לא נסקל בשנים הראשונים
וכשנגח שלישי מתו כולם הלך
משלם עליו כופר: **הו מועד לאדם.**
במיתה: אטריפה לא קטלינן ליה
דברא קטילא קטיל: **הו מועד**
לשלם. במיתה: **דקטל וערק**
לאגמא. לאחר שהעידו בו ברח:
שהומו וזממי וזממי. כשנגח ב'
נגימות ראשונות והעידו בו ב' כמות
עדים בלו כת אחת והזימום ופטורו
וכשנגח נגימה שלישית והעידו בו
באחת כת המזומת להזימן והזומה
אומה הכת אף על המזומת ראשונות
ונמנא השור מועד ומשלם כופר על
השלישית: **הניחא** אי ליעודי פורא
נעין. ג' ימים דכתיב בקרא:
שפיר. הרי נגח שלם נגימות בנ'
ימים ואע"ג שלא נתקיימה העדאתו
אלא * בכת אחת לא חיכתת לן: **אלא**
אי ליעודי גברא נעין. שלשה
ימים: **אמר לה הוה ידענא.** ב'
נגימות הראשונות דאינטריה שהמזימן
הטעמי: **גביה** הוה קאי. שהמזימן
העידו דגביה הוה קאי וראה
בנגימותיו: **רבינא** אמר. משכחת לה
דלא נסקל בשמים הראשונות כגון
שהעדים המעידים עליו אין מכירין
את השור וצ"י הוכי: **מאי** הוה ליה
לבעלים למיעבד ואמאי מחייבת ליה
כופר: לאחר שנגמר דינו. דהכי
משמע קרא משכח שור ליד סקילה
יסקל ושזב לא יאכל את בשרו:
לפיכך דסקליה מסקל. ואתא לא
יאכל לאוסרו בהנאה וכדכרי אבהו
ונקי מנעיה ליה לדרשה אחרימי
לתני כופר ולדמי ולדות כדלקמן *:
דירך שפרט לן ננינא. שכתב לן
זה לא תאכלו * והואך הכתוב לפרש
לן זה היתר הנאה לנר אשר
בשערך וגו' אלא לא תאכלו איסור
הנאה הו משמע: **פ"מ.** דמפיק
קרא לאיסור הנאה בלשון אכילה:
היכא דנפיק לן אכילה והנאה מלא
יאכל. אבג דמורי לן נמי אכילה
מפיק ליה בלשון אכילה: **אצל הכא**
דאכילה נפקא לן מסקול יסקל. אי
להנאה גרידתא אתא לכחוד לא
יהנה: **אי נמי.** אפילו לדיך לכחוד
לא יאכל ותו לא: **אס בשרו למא** לי.
אלא לאו לאשמעינן אע"ג דעבדיה
כעין בשר שחוטא דשכסר אסור
באכילה ובהנאה דשחטא אטריק
ליה לקרא לאפוקי בלשון אכילה:
אימא פ"מ. דאסור אס שחטו:
היכא

(א) לעיל טו. (ב) לעיל טז.
(ג) לעיל טז.
(ד) פסחים כז: קדושין טו.
(ה) פסחים כז: ע"ש קדושין
טו: חולין קד: (ו) ע"ש רש"י
קדושין טו: ד"ה לגר.
(ז) י"ל בנת, (ח) ע"פ דף
מב. (ט) ודברים יד.
(י) (א' אלא), (ב) (ד"ה
ולא).

תורה אור השלם

1. ובי יגח שור את איש
או את אישה וזמת סקול
יסקל השור ולא יאכל
את בשרו ובעל השור
נקי:
שמות כא כח

הגהות הב"ח

(א) גמ' מה לי קטלה
בקרנא מה:

גליון הש"ס

גמ' בגין שהיה י' בהמות.
ע"י לעיל דף ל' ע"פ תוס'
ד"ה רב זכר: **תוס'** ד"ה
מאחר ובי דרבינא לא הוה
מועד לאדם. ע"י לקמן דף
מד ע"פ תוס' ד"ה וזה חס
הוא המקנא וכו':

הגהות מהר"ב

[א] תוס' ד"ה איני יודע
וכי. וא"ת אטריק לנן
פקועה. ע"י שטח מקוננת
ודוק:

רבינו חננאל

במאן דקטלה דמי. הקשה
רבינו חננאל דיל כיון
דקטלה לה ב' דינא
לאחורא אלאמא מדעתה
רבעה, וכיון דהכי הוה
אמאי קאמר דכמאן
דקטלה איהו דמי, והא
איהו דגרימה אבנשה
דאחוריה עלה. ואימא
למימר תחילתה באונס
וסופה ברצון, ומשום הכי
קטלינן לאחורא וקטלינן
נמי לבהמה. ואי קשיא לך
הא דרבא דאמר בכתובות
דמי לבהמה. ואי קשיא לך
דא דרבא דאמר בכתובות
תחילתה באונס וסופה
ברצון אונס הוא, מאי
טעמא יצר אלכשה, איכא
למימר דלא סבירא ליה
האי מימרא. אי נמי כי
אמר רבא דוקא אדם
דמינה הוה ואמאיכא
אכתריה, אבל גבי בהמה
לא וכיון דאיכא רצון
קטלינן להו לתרוייהו.
במאי פליגי ברגל שדרסה
על גבי תינוק בחצר הניוק.
לאביי משלם כופר, לרבא
לא משלם כופר. פרי"ח
דאליבא דר' שבעין קאמר
דכמותא משעתא. שור
שנגח את האדם ומת מועד
משלם את הכופר ותם
פטור מן הכופר, וזה וזה
חייבין מיתה.

בשרו למה לי דאף על גב